

Oktobar 2022.

e-Turističke novine

turizamsrbije.info

- Kreirajte turističku vest
- Najavite događaj
- Promovišite svoju turističku destinaciju
- Predstavite svoju turističku ponudu
- Budite u toku sa dešavanjima u srpskom turizmu
- Oglasite se u e-Turističkim novinama
- Emitujte svoj promo spot na našem internet portalu
- Postavite svoj baner

Preuzmite e-Turističke novine

Jun 2022.

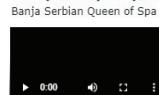
TOS: Doživi Srbiju

TO Zlatibor: Zlatibor vas čeka

TO Vrnjačka Banja: Vrnjačka

SOMBOR JE GRAD MANIFESTACIJA

U Somboru u oktobru održaće se brojne manifestacije posvećene: plesu, književnosti, organskoj i etno hrani, tradiciji, cvjeću, stvaralaštvu seoskih žena, poljoprivrednim proizvodima, tortama, kolacima...

Primajte Newsletter!

Vaša mail adresa:

Prijavite se

Registrirajte vaš smještaj - Besplatno! Imate nalog? Logujte se!

TURISTIČKI PROMET U AVGUSTU 2022.

Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku u avgustu 2022. godine u Republici Srbiji boravilo je ukupno 466.436 turista, koji su ostvarili 1.661.677 noćenja

U odnosu na avgust 2021. godine broj dolazaka turista je veći za 30.9%, dok je broj ostvarenih noćenja veći za 21%

Ukupan broj dolazaka domaćih turista u avgustu 2022. godine bio je 252.578 koji su ostvarili 1.108.147 noćenja. Strani turisti su ostvarili 213.858 dolazaka i 553.530 noćenja.< ...

Ceo tekst

NOVI BROJ ELEKTRONSKIH NOVINA TURISTIČKE

Turizam
Srbije

SADRŽAJ:

4 . Šareno

5 . Ne očekujem veće potrese

9 . Turizam prvi put u Beloj knjizi FIC-a

10 . YUTA kao poslanik EU parlamenta

11 . Priprema se 6. BalkanSpa Summit

14. Virtuelni turizam

15. Jesenovanje na Zlatiboru

18. Najlepši, jedinstveni i najposećeniji vidikovci Stare Planine i okoline Pirota

20. Pivnice i vino

22. Jesen je tu ali ide zima

23. Oseti duh zimske fantazije u Novom Sadu

26. Priča o 5 vrnjačkih mostova

31. Srbijom

33. Srbija te čeka

IZMEĐU REDOVA

Željko Milinković*

ŠARENO

Još jedno leto je iza nas i lepo se putovalo. Šetalištem oko jezera na Zlatiboru, Promendom u Vrnjačkoj Banji, centrom Sokobanje maltene se nije moglo proći. I ostala naša turistička mesta su bila dobro posećena. Domaći "vaučeri" učinili su svoje, a bilo ih je ukupno 300.000 vrednosti po 15.000 dinara. Sjajan potez države! Samo neka tako bude i dogodine!

Ovo leto su, ipak obeležile mnogobrojne manifestacije i raznorazni događaji. "...ijade" više ne mogu da prebrojam. Skoro da nema mesta u Srbiji a da nije bilo nekog događaja. Izgleda da su svi otkrili jednostavan recept: neki povod, muzika, hrana, piće, lepe devojke i na sveopšte zadovoljstvo poseta je tu.

Putovalo se i na more i to bez ikakvih ograničenja, znate na šta mislim. Srbija nema more ali ima štošta da ponudi: banje, planinske centre, reke, jezera, prelepú prirodu, atraktivne vidikovce, pećine, bezbroj manifestacija, tvrđave, dvorce, muzeje, crkve i manastire, tematske parkove, dobre domaćine i etno sela, domaću hranu, rakiju, vrhunska vina, prirodne sokove i još mnogo toga što morate sami da otkrijete. Jesen je tu, zima je pred vratima a Srbija vas i dalje čeka!

Odmorili smo se, vratili smo se i dočekali su nas strahovi. III svetski rat, pretnje nuklearnim

bombama, inflacija, neće biti goriva, struje, grejanja... kao da je smak sveta pred nama. Sretnem pre neki dan komšiju i pitam ga kako je? Šareno - kaže mi. Kad malo bolje razmislim, u pravu je! Pitam jednu koleginicu šta ima novo, a ona - Imaću bebu! O kakav radostan dan!. Sećate li se kako sam završio prethodni Uvodnik? Da vas podsetim: "I dok je cunami zvani korona protutnjao, mada nas iz Svetske zdravstvene organizacije upozoravaju da nije došao kraj pandemije i da postoji opasnost da virus mutira i postane otporan na postojeće vakcine, nad turizmom, i ne samo nad turizmom, nadvili su se tamni olujni oblaci u vidu Ukrajinske krize. Ona nam donosi mnogo nepredvidljivosti i to je ono što zabrinjava. Ko zna šta nas sve čeka! Ali o tom potom." I došlo je to potom. I šta da vam kažem? Obično posle sunca dolazi kiša, a posle kiše dolazi sunce. Trenutno je oblačno.

*Glavni i odgovorni urednik e-Turističkih novina

IZDAVAČ: TURIZAM SRBIJE - BEOGRAD; e-mail: turizamsrbije.info@gmail.com ● REDAKCIJA: GLAVNI I ODGOVORNİ UREĐNIK: ŽELJKO MILINKOVIĆ; TEL. 063/10 69 440; ● GRAFIČKI UREĐNIK: RADOJICA ĐURIĆ ● SARADNICI U BROJU: RENATA PINDŽO, ALEKSANDAR SENIČIĆ, VLADAN VEŠKOVIĆ, KATARINA ČUBRAK, MILOJE OSTOJIĆ, BRATISLAV ZLATKOV, DUŠAN PETROVIĆ, SNEŽANA MILASAVLJEVIĆ, DANIJELA ARSIĆ, BOJAN PETROVIĆ, ANA KOTURANOVIĆ, MINA STANOJEVIĆ, VERICA DROBAC, MILA ALAVANJA, ZDENKA MITIĆ, EMINA DRAMIĆ, LJILJANA DABIĆ ● FOTOGRAFIJE U BROJU: JOVAN ŽIVANOVIĆ, ZORAN LAZAREVIĆ – LAKI, NEBOJA RADOSAVLJEVIĆ RAUS, IGOR GARČEV, MAŠA LEPŠANOVIC, VERICA DROBAC, DRAGAN BOSNIĆ, TO ZLATIBOR, TO IVANJICA, TO PIROT, TO NEGOTIN, TO KNJAŽEVAC, TO NOVI SAD, TO RAŠKA, TO VRNJAČKA BANJA, INSTITUT ZA REHABILITACIJU, FONDACIJA MILENIN DOM, TURIZAM SRBIJE, ARHIVA E-TURISTIČKIH NOVINA ● NASLOVNA STRANA: GOČKO, FOTO: TURISTIČKA ORGANIZACIJA VRNJAČKA BANJA

Miloš Božanić, predsednik
Upravnog odbora YUTA

NE OČEKUJEM VEĆE POTRESE

e-TN: Nedavno ste izabrani za novog predsednika Upravnog odbora YUTA. Imajući u vidu da su za turističke agencije prethodne dve godine bile više nego teške zbog Covid pandemije, a da se u ovoj 2022. ipak više putovalo kako ocenjujete uopšte stanje na našem tržištu organizovanih putovanja?

U proteklom periodu tokom COVID krize, tokom 2020. i 2021. godine najveći broj turističkih agencija nije mogao da obavlja svoju delatnost iz razloga više sile. Delimično se situacija promenila početkom 2021. ali uz velike restrikcije i vrlo stroge protokole za putovanja, što je onemogućilo veći broj ljudi da uopšte i razmišlja o putovanjima. To je prouzrokovalo jako težak status turističkih agencija i radnika i dovelo do prestanka rada jednog broja turističkih agencija, ali i do velikog odliva radne snage.

U ovom trenutku možemo da kažemo da se situacija stabilizovala i da je protekla sezona bila uspešna i dobro popunjena, ali je veliko pitanje da li je jedna dobra sezona dovoljna da se troškovi poslovanja iz protekle dve godine pokriju. Svakako je pozitivno da i dalje postoji želja i potreba za putovanjem, ali prava slika stanja na tržištu turističkih agencija biće poznata po isteku roka za realizaciju ili povraćaj sredstava za tzv. „zamenska putovanja“ u februaru 2023 godine. Ono što nas svakako mora zabrinuti dugoročno je kako i na koji način obezbediti nove radnike i da li će to biti dugoročan problem u smislu vremena potrebnog za njihovu edukaciju i uključivanje u posao. Za sada

izgleda da će osim finansijske konsolidacije tržišta biti neophodno i dodatno vreme za novu radnu snagu.

e-T: Pomenuli ste „zamenska putovanja“. Da li očekujete da će tu biti problema, odnosno da li će sve članice YUTA ispuniti svoje obaveze prema putnicima koji su bili sprečeni da zbog Korone realizuju svoje turističke aranžmane?

Ne očekujemo veće probleme oko ovih isplata. Prema mojim saznanjima ostalo je oko 15% neiskoršćenih zamenskih putovanja i verujem da će naše članice koje imaju ovu obavezu izmiriti obaveze prema putnicima, osim onih koji se nalaze u problemu oko novca koji je uplaćen Mouzinidis travel-u u Grčkoj a koji je proglašio bankrot.

e-TN: Upravo se završila letnja turistička sezona. Kako je prošla i imate li podatke koliko se naših građana odmaralo u stranim letovalištima?

Sezona prošla dosta dobro, bez većih potresa i

problema i sa veoma popunjениm kapacitetima na svim destinacijama. Istine radi, turističke agencije su opreznije ušle u zakup kapaciteta poučeni iskustvom u poslednjih dve godine, kao i činjenicom da je veliki broj tzv. „zamenskih putovanja“ već bio realizovan tokom poslednje sezone, što nije donelo agencijama neki novi prihod. Sve u svemu možemo da kažemo da smo zadovoljni poslednjom sezonom i da ona može da se okarakteriše kao početak oporavka naše delatnosti, naravno pod uslovom da se ne dogode neke nepredviđene okolnosti u dogledno vreme. Ukupan broj putnika na stranim destinacija u protekloj sezoni se kreće oko 1,1 milion putnika, što je u poređenju sa 2019. za oko 10 % manje.

e-TN: Ranijih godina skoro svake sezone bili smo svedoci da neke turističke agencije zatvore svoja vrata a njihovi putnici ostanu bez svojih plaćenih turističkih aranžmana. Da li je i ove godine bilo takvih slučajeva?

Nažalost to se dešava svuda u svetu, a period COVID krize je u velikoj meri doprineo tome. Ne treba da zaboravimo da smo 2019. imali prestanak rada ili kako se to obično naziva „bankrot“ najveće i najstarije turističke agencije na svetu Tomas Cook-a i da su desetine hiljada putnika bili oštećeni i nisu došli do svog novca. Ove godine zbog iznenadnog „bankrota“ velikog grčkog touroperatora Mouzenidis-a, koji je bio jako značajan partner našim agencijama za zakupe u hotelima u Grčkoj, deo naših agencija su se našle u finansijskim problemima, jer su uplatile novac na njegove račune pre početka krize, a da su nakon propadanja ove agencije ostale bez tih sredstava koja nisu mogli da nadoknade.

Moram da kažem da je u periodu 2016 - 2020. naša asocijacija je imala veoma razvijen jedinstveni sistem YUTA GARANCIJE PUTOVANJA gde smo u sličnim situacijama uspeli u saradnji sa osiguravačima da dovedemo putnike do isplate potraživanja, u najvećem delu u apsolutnom iznosu. Najveći izazovi su nam do sada bili tokom

2018. ali smo ih uspešno savladali i pokazali da takav vid garancije nije uzalud bio prepoznati i u zemljama EU i okruženja kao najbolji mogući model garancije. Nažalost sa dolaskom COVID-a takva vrsta saradnje sa osiguravačima i sam sistem zaštite putnika nije moguć po tom modelu, pa zato sada imamo neke slučajeve za koje nismo u potpunosti sigurni da li će osiguravači isplatiti štete koje su nastale. Svakako da je svima nama u ovoj delatnosti od posebne važnosti da u takvim situacijama putnici budu u potpunosti zaštićeni i da mogu lako i jednostavno da dođu do svog novca. U ovom momentu sve je u rukama osiguravača.

e-TN: Poseban problem ove godine izazvao je rast cena goriva što je uticalo na vanredno povećanje cena aranžmana koji su u sebi sadržali usluge avio i autobuskog prevoza. Te korekcije cena prouzrokovale su doplate za već uplaćene aranžmane što je, čini se, izazvalo dosta nerazumevanja kako kod putnika, tako i u široj javnosti?

To se desilo kao produkt Ukrajinske krize i njenog uticaja na tržište derivata nafte. Ni na koji način niko od kolega kod ugoveranja prevoza nije mogao prepostaviti da će to uzrokovati ovakav rast cena goriva pa samim tim i cena usluga prevozu, kako avio tako i drumskog. Veliki broj agencija ne poseduje svoje autobuse, već ih iznajmljuje od kompanija koje se uslužno bave prevozom. One su svoje cene po jednom pređenom kilometru, kako se i inače ugovara cena zakupa autobusa, povećale i do 30% na ranije ugovorene cene. Ista situacija se dogodila i sa avio kompanijama i cenom goriva, pa samim tim i ukupnim cenama zakupa aviona. Mislim da se javnost ovim bavila više kroz obraćanja pojedinih tzv. zaštitnika potrošača, koji su i do sada insistirajući na nekim rešenjima veoma pogrešno usmeravali putnike-potrošače na sudske sporove sa turističkim agencijama. Iskustvo i ishodi tih sporova pokazali su da nisu u pravu. Svakako da je uvek u ovakvim situacijama bilo i pojedinačnih grešaka i o tome govori nekoliko prijava turističke

inspekcije prema turističkim agencijama, ali ako to uporedimo sa stotinama hiljada putnika, mi u YUTA to posmatramo kao anomaliju kojoj ne treba pridavati značaj, jer svakako da YUTA nikada nije i neće podržavati bilo kakvo poslovanje koje je u suprotnosti sa Zakonima.

e-TN: Sve je to uticalo da se nastavi negativna medijska kampanja koja i inače traje već duže vreme. Ta kampanja je, bar meni tako deluje, uperena na sve turističke agencije i može imati veoma ozbiljne posledice ne samo na same turističke agencije već i na korisnike njihovih usluga. Imate li neki plan kako da se to prekine, jer odlazimo u drugu krajnost, a to je da su svi vlasnici turističkih agencija žigosani kao varalice a u stvari sami potencijalni putnici postaju žrtve različitih prevaranta sa interneta?

Apsolutno ste u pravu. Već više godina unazad smo svedoci apsolutno neopravdane negativne kampanje prema turističkim agencijama. Svakako da ima problema ali oni nisu ni izbliza u toj meri

važni ni veliki kao u nekim drugim oblastima. I pored toga svi pojedinačni primeri se stavljaju u kontekst kako su svi koji se tim poslom bave „prevaranti i lopovi“. Ovo se pre svega odnosi na štampane medije, jer na društvene mreže ne možemo da utičemo, a to je već poseban problem. Svakako da takav senzacionalistički pristup pojedinačnim slučajevima, za koje se najčešće rešenje dogodi u najbržem mogućem roku, ostavlja prostor manipulacija i dovodi u sumnju potencijalne putnike, čime se direktno nanosi šteta svima u našoj delatnosti. Smatram da je neophodno da u narednom periodu pokušamo da sa tim medijima uspostavimo bližu saradnju i da na neki način zajednički edukujemo putnike o njihovim pravima ali i njihovim obavezama, što se često zaboravlja. U tome ima naravno i plaćenih kampanja, najčešće usmerenih na neke turističke destinacije. U narednom periodu apsolutno će nam biti prioritet da se svim dozvoljenim sredstvima borimo protiv ovih pojava.

e-TN: Pomenuli ste Ukrajinsku krizu. Da li se može očekivati da će rat u Ukrajini doneti nove potrese kada su u pitanju naše turističke agencije?

U ovom trenutku ne očekujem neke veće potrese, osim već jasnog negativnog uticaja na cene goriva i energenata u celini. Ono što može da nas zabrine u ovom momentu je svakako neizvesnost kako će proteći zimska turistička sezona i u zemlji i na ino destinacijama s obzirom na evidentan nedostatak energenata.

e-TN: Nove tendencije u turizmu sve više daju prioritet individualnim putovanjima i mnogobrojnim online buking sistemima. To je novi izazov za turističke agencije?

Slažem se Vama, iako mislim da kada je reč o našem tržištu individualna online putovanja nisu u tako velikoj meri zastupljena kao na nekim drugim tržištima. Potpuno smo svesni da taj trend raste iz godine u godinu. Upravo i zbog toga je bitno vraćanje poverenja u rad turističkih agencija, ali

isto tako i daleko sveobuhvatnija kontrola rada svih pojedinaca, pre svega na društvenim mrežama i na raznim sajtovima, kako bi smo svi mogli da radimo pod istim uslovima. Za ovo je neophodno izmeniti i neke Zakonske odredbe i uspostaviti bolji odnos za turističkom inspekcijom. Potreban je veći broj ljudi u njihovoј službi koji bi se bavili samo internet ponudama, gde kako ste rekli ima sve više prevara i obmana putnika.

e-TN: Licencirane turističke agencije se svakodnevno susreću sa nelojalnom konkurencijom što je takođe, još jedan ozbiljan problem. Kakav je predlog YUTA da se, ako ništa drugo, taj negativan uticaj nelojalne konkurenциje bar malo smanji?

Nelojalna konkurencija je problem koji traje jako dugo. Sa razvojem tehnologije i interneta ona samo dobija na svojoj snazi. Svakodnevno smo svedoci da razna udruženja organizuju putovanja a da se ni na koji način ne usaglašavaju sa Zakonom koji propisuje da to mogu da rade samo za svoje članove i da imaju plan aktivnosti unapred za godinu dana i da moraju da najave takva putovanja turističkoj inspekciji minimum tri dana pred put. Pojedinci organizuju sve od jednodnevnih izleta do vrlo atraktivnih putovanja, izdavanja nekretnina u Srbiji ali i inostranstvu i oni se osim društvenih mreža oglašavaju i po banderama, raznim portalima pa čak i na nekim medijima. Potpuno razumem kolege koje su jako nezadovoljne načinom na koji se, pre svega, resorno ministarstvo odnosi prema tome. I do sada smo prijavljivali svaku od ovih aktivnosti kada smo sa istim upoznati. Imamo razumevanja da nema dovoljno ljudi u turističkoj inspekciji za ove vrste kontrola, pa i sa manjkavostima ili zastarelošću Zakonskih odredbi, ali ovo mora biti prioritet za rešavanje ukoliko ne želimo da većina kolega izgubi strpljenje i pređe u tzv. sivu zonu. Ako je neko uredno registrovan u APR-u, ima odgovarajuću licencu, ima uredno prijavljene radnike i sve obaveze plaća uredno, onda najmanje što država treba da uradi je da takve lojalne pravne subjekte zaštiti u najvećoj

mogućoj meri. YUTA apeluje i insistira da se ovaj problem što pre reši.

e-TN: Za vreme mandata prethodnog Upravnog odbora YUTA znatno je smanjen broj članica YUTA. Zašto?

U ovom trenutku YUTA ima 170 punopravnih članica (turističkih agencija), 48 pridruženih članica i 29 internacionalnih članica. I ovaj broj članica YUTA čini apsolutno reprezentativnim i jedinim profesionalnim udruženjem turističkih agencija koje čine oko 75 % ukupnog organizovanog prometa na tržištu Srbije. COVID kriza je uslovila i probleme u finansijskom delu poslovanja našeg udruženja pa smo bili primorani da u značajnoj meri podignemo iznose članarina, koje i pored toga ne pokrivaju sva potrebna sredstava za nesmetan rad udruženja. To je naišlo na određeni otpor kod kolega koji su takođe bili u finansijski teškoj situaciji. Ovaj ma koliko bio nepopularan potez je morao da se desi. Od velikog broja agencija 45 članica nije produžilo svoje članstvo, skoro polovina je prestala sa radom usled krize, a nažalost drugima su iznosi članarina bili preveliki. Ovakav potez je bio apsolutno opravдан i zbog ranijih dugovanja jednog broja članica prema udruženju, a došao je u najgorem mogućem trenutku za našu delatnost.

Moram da naglasim da je YUTA evo već skoro 70 godina nosilac svih važnih aktivnosti na unapređenju rada turističkih agencija i da kontinuirano radi sa svim činiocima vlasti u cilju rešavanja problema naše delatnosti. Neprestano edukujemo i pravno savetujemo kako putnike tako i naše kolege.

Veoma smo aktivni kada je u pitanju međunarodna saradnja. YUTA u mnogim zemljama Evrope i regionala ima daleko veći autoritet nego u Srbiji.

Željko Milinković

TURIZAM PRVI PUT U BELOJ KNJIZI FIC-a

* Prof. dr Renata Pindžo

Turizam je jedan od ključnih stubova ne samo globalnog ekonomskog rasta, već i društvenog napretka i održivog razvoja, koji omogućava kreiranje prilika za sve, ali i pronalazi rešenja za neke od najvećih problema današnjice. Danas, dve i po godine od početka pandemije COVID 19, može se reći da globalni turizam izlazi iz krize. Nalazi se na svojevrsnoj raskrsnici, a od izabranog pravca zavisiće njegova sposobnost da u godinama koje su pred nama realizuje svoj puni potencijal. Međutim, velike prilike zahtevaju snažnu podršku. Da bi ostvario svoj ogroman potencijal, turizmu su neophodne i značajne investicije. Potrebna mu je **praktična i ekonomска podrшка** na svim nivoima uz **puni društveni konsenzus i jačanje javnih i privatnih partnerstava**.

U takvim okolnostima i u momentu kada je evidentna promena međunarodne turističke tražnje, ali i sve jačeg konkurenetskog pritiska na globalnom turističkom tržištu, **neophodno je da Srbija redefiniše svoja strateška opredeljenja, kao i dosadašnji način upravljanja turizmom**. Potrebno je raditi na podizanju vidljivosti turizma kao privredne grane u okviru nacionalne ekonomije. Donosiocu odluka trebaju biti svesni značaja daljeg ulaganja u turizam koji svojim multiplikativnim karakterom snažno utiče na druge, za Srbiju, izuzetno važne privredne grane, poput poljoprivrede, trgovine, saobraćaja, građevinarstva i dr. Za to je **neophodan intenzivan međusektorski Vladin pristup** koji će omogućiti predvidljivost i unapređenje uslova poslovanja, ali i investiranja u ovom sektoru, inovativne izvore finansiranja i efikasnu koordinaciju javnog i privatnog sektora, sa ciljem ostvarivanja zajedničke vizije o Srbiji kao autentičnoj, globalno prepoznaljivoj i konkurentnoj turističkoj destinaciji. Sve navedeno motivisalo je članice **Saveta stranih investitora (Foreign Investors Council-FIC)** da, u godini kada obeležavaju 20. godina svog delovanja, osnuju novi **Odbor za turizam i**

ugostiteljstvo sa željom da svojim огромним međunarodnim iskustvom i ugledom u ovoj delatnosti, posebno u domenu ljudskih resursa, tehnoloških i organizacionih rešenja, ali i u domenu razvoja korporativne kulture daju svoj doprinos u redefinisanju strateških prioriteta i unapređenju turizma i ugostiteljstva u Srbiji.

Pored toga, fokus rada Odbora je na kreiranju efikasanog i stimulativnog okvira za unapređenje investiranja u turizam i ugostiteljstvo, pitanja radno-pravnih odnosa sa naglaskom na rešavanju izazova sezonalnosti i nedostatka radne snage, racionalizaciji troškova poslovanja uključujući mere stimulativne poreske politike, ali i na unapređenju borbe protiv sive ekonomije i predlaganju mera za njeno obeshrabrvanje i sprečavanje.

Važno je istaći da će se analiza stanja u sektoru turizma i ugostiteljstva, ključni izazovi, ali i preporuke za njihovo rešavanje, po prvi put do sada, naći u **Beloj knjizi 2022**, ključnom projektu Saveta stranih investitora koji predstavlja mehanizam za unapređenje dijaloga između Vlade i privrede.

Takođe, po prvi put će se turizam i ugostiteljstvo naći na agendi **Radne grupe za sprovođenje preporuka iz „Beloj knjizi“** koja predstavlja institucionalan okvir za saradnju **Saveta stranih investitora i Vladre Republike Srbije** čijim radom predsedava **Predsednik Vlade**. Na taj način, turizam i ugostiteljstvo dobiće priliku da se kroz potpuno novu dimenziju pozicioniraju na ekonomskoj agendi Srbije na mesto koje im po njihovom značaju pripada.

*direktorka za komunikacije
Saveta stranih investitora

YUTA KAO POSLANIK EU PARLAMENTA

Aleksandar Seničić*

YUTA decenijama unazad ima jako dobre i bliske kontakte kao i članstva u raznim međunarodnim udruženjima, a posebno sa onima iz Evropske unije. Na taj način, to mogu uvek slobodno i neskromno da kažem, YUTA je uvek u toku svih relevantnih dešavanja kada je turizam u pitanju.

Trenutno u fokusu pažnje svih zemalja članica EU kada je turizam u pitanju su aktivnosti koje sprovodi Evropska komisija na izmenama direktive o paket aranžmanima i povezanim putovanjima, kao i avio regulative, uvođenju multimodelne karte i novih modela plaćanja.

COVID kriza i razne druge okolnosti prouzrokovale su da je kod dobavljača-pružaoca usluga hoteli, turističke agencije, prevoznici) ostalo „zarobljeno“ između 70 i 100 mlrd USD. To je pokazalo da sistemi zaštite putnika nisu bili dovoljno kvalitetni i nisu predvideli ovakve specifične okolnosti koje su dovele do nezabeleženog i skoro potpunog prestanka rada pojedinih sektora (turizam i saobraćaj).

Tokom protekle dve godine sa svojim partnerima (MonTisafe grupa) YUTA je uspela prvo da se upiše u tzv. Registar transparentnosti evropske Komisije, što je jako značajno sa stanovišta da bez jedinstvog broja iz Registra transparentnosti niste prepoznati na prostoru EU (u ovom registru iz Srbije ima upisanih nekoliko subjekata, PKS i neka sindikalna udruženja i nekoliko klastera). Zatim uspeva da

napravi i korak više što nam je po prvi put omogućilo da jedna poslovna zajednica iz Srbije (koja uzgred da podsetim nije članica EU) **ima pravo učestvovanja i glasanja** na svim javnim raspravama koje se vode u Evropskoj komisiji. To znači da je **YUTA praktično u poziciji da ima isti status kao da ima i svog predstavnika u EU parlamentu sa pravom glasa**.

Upravo ova situacija je omogućila da YUTA formira radnu grupu u koju želi da uključi resorno Ministarstvo turizma, ali i predstavnike drugih ministarstava koji imaju interesa da učestvuju u javnim raspravama Evropske Komisije koje su im od značaja. Takođe, veoma je važno istaći da u ovom trenutku samo posredstvom YUTA to mogu učiniti i kolege iz zemalja u okruženju. Inicijativa YUTA ide u pravcu da upravo naše resorno Ministarstvo bude pokretač ovih aktivnosti u okruženju i to kroz projekat Otvoreni Balkan. Na taj način bićemo u boljoj poziciji da utičemo na rešenja koja će biti doneta, a svi znamo da se takva rešenja veoma jako reflektuju i na naše zakonodavstvo.

Smatramo da ove aktivnosti YUTA kao i saradnja ECTAA (Evropsko udruženje turističkih agencija i tureoperatera EU) kao i sa UNWTO (Svetska turistička organizacija) kroz potpisani sporazum saradnji na projektu UNWTO GLOBAL CODE OF ETHNICS FOR TOURISM doprinose našoj prepoznatljivosti na globalnom nivou.

I da zaključim YUTA je sada u poziciji da ima direktni pristup rešenjima koja će se donositi u budućnosti, a koja su vezana za novu zakonsku regulativu u turizmu.

*direktor YUTA

PRIPREMA SE 6. BALKANSPA SUMMIT

*Vladan Vešković

6. BalkanSpa Summit održaće se u Beogradu u oktobru 2023. godine. To će biti veliki i značajan događaj za našu zemlju, naše banje i za ceo turizam Balkana.

Ideja BalkanSpa Summit-a nastala je 2010. godine iz potrebe da se promovišu sve kulturne, istorijske, turističke i prirodne vrednosti kojima Balkan neosporno raspolaže. Promocija ideje da budućnost banjske industrije u svim balkanskim zemljama može biti svetla ako spojimo banjsku tradiciju, autentičnu banjsku kulturu i metode koje su jedinstvene na Balkanu, sa aktuelnim konceptima i trendovima banjskog sveta na inovativan način. Na Summit-u svoje ideje razmenjuju stručnjaci iz banjskog turizma i banjske medicine Balkana u cilju formiranja novog turističkog proizvoda – banja Balkana.

Nosioci ove ideje su predstavnici udruženja banja iz Bugarske, Turske, Grčke i Srbije – Stanimir Stankov, prof. dr Mufit Zeki Karagulle, Stavros Mavridis i Vladan Vešković.

Tokom naše dugogodišnje saradnje, postavili smo cilj - formiranje novog turističkog proizvoda – banja Balkana. Trebalo je pronaći način da ga ostvarimo brzo, efikasno i održivo.

Bili smo saglasni da je jedini siguran put ka ostvarenju zadatog cilja događaj na kome će svoje ideje razmeniti stručnjaci iz banjskog turizma i banjske medicine Balkana. Tako se rodio BalkanSpa Summit!

- BalkanSpa Summit namenjen je:
- Nacionalnim turističkim organizacijama;
- Nacionalnim asocijacijama banja;
- Nacionalnim privrednim komorama;
- Nacionalnim asocijacijama turističkih agencija;

- Nacionalnim asocijacijama hotelijera;
- Banjskim lekarima - balneolozima i fizijatrima;
- Edukatorima u oblasti turizma i marketinga;
- Menadžerima turističkih destinacija;
- Spa menadžerima i terapeutima;
- Studentima;

Dosadašnji BalkaSpa Summit-i održani su u: Albeni (Bugarska), Banji Češme (Turska), Aranđelovcu (Srbija i ovo je do sada bio najposećeniji uz učešće skoro stotinu predstavnika iz deset zemalja i na desetine medija), Tuheljskim Toplicama (Hrvatska) i poslednji peti u Terme Laško (Slovenija).

Pred Udruženjem banja Srbije organizacija 6. BalkanSpa Summit-a koji će se održati u Beogradu u oktobru 2023. godine i to u novom ruhu i sa novim sadržajem – BalkanSpa Summit Award!

Činjenica je da sve narode Balkana povezuju:

- jedinstvene, a zajedničke etno komponente koje vezuju narode na Balkanu;
- gotovo istovetan prirodni lekoviti faktor;
- muzika, gastronomija, običaji i navike mogu lako ugraditi u nov i jedinstven turistički proizvod;
- balneologija Balkana traje više od dva veka;
- zajednička istorija!

Hajde da izgradimo zajedničku budućnost na BalkanSpa Summitu!

Dobrodošli u Srbiju, dobrodošli u Beograd!

***sekretar Udruženja banja Srbije**

13. Међународни сајам туризма и сеоског туризма

ANKETA O STRANIM TURISTIMA U REPUBLICI SRBIJI 2021. GODINE

U okviru projekta Razvoj efikasnog i održivog statističkog Sistema Republički zavod za statistiku objavio je pregled rezultata Ankete

Glavni cilj statističke Ankete o stranim turistima u Republici Srbiji 2021. godine je da se prikupe podaci o tražnji dolaznog turizma i da se daju procene o karakteristikama stranih turista, njihovim putovanjima i njihовоj potrošnji u Srbiji. Podaci su prikupljeni od juna do septembra 2021. godine. U okviru ankete ispitano je 5.000 stranih turista koji su boravili u hotelima, privatnom smeštaju, pansionima i hostelima, u glavnim administrativnim centrima, banjama, na planinama, drugim turističkim odredištima i drugim mestima. Intervjuji su obavljeni u 114 hotela, 51 hostelu/pansionu i u 25 privatnih smeštajnih objekata.

Anketa nam kaže da prosečni strani turista:

- U Srbiji provede 5,64 noći;
- Ima između 25 i 44 godine (60% ispitanika);
- Fakultetski je obrazovan (više od 50% ispitanika);
- Zaposlen je (85% ispitanika);
- Uglavnom putuje sam (41%) ili sa supružnikom/partnerom (30%);
- Živi u domaćinstvu čiji su ukupni prihodi 1001 i 3000 evra (53% ispitanika);
- Prosečno dnevno tokom boravka u Srbiji potroši 89,72 evra.

Među stranim turistima koji su u periodu sprovođenja ankete posetili Srbiju, 64% je već ranije posetilo našu zemlju, dok je 36% u Srbiji bilo prvi put. Oni koji dolaze iz okolnih zemalja bili su bolje upoznati sa srpskom ponudom (samo je 10% njih bilo u Srbiji prvi put), dok je među turistima iz Azije, 79% svih turista bilo u Srbiji prvi put.

Glavni razlog za posetu bio je posao, koji je motivisao 36% svih stranih turista. Drugi najvažniji razlog je bio odmor (28%). Među onima koji su došli u Srbiju radi odmora, "razgledanje" je razlog za 63% turista, posle čega dolazi priroda (38%), gastronomija (33%), vikend-putovanja (32%), zabava i festivali (25%).

Za većinu stranih turista, glavni izvor informacija o

Srbiji pre putovanja bio je Internet (53%), posle čega dolazi raniji boravak (25%) i preporuke od strane rodbine i prijatelja (19%). Osim toga, 22% nije imalo potrebu ni za kakvim informacijama. Interesantno je da su turisti koji su informacije prikupili preko interneta uglavnom su posećivali sajtove putničkih agencija koje rade onlajn (55%) i veb sajtove smeštajnih objekata (44%), ali su se takođe oslanjali i na informacije sa društvenih mreža (31%), različitih

internet foruma ili putnih blogova (25%) i turističkih organizacija u Srbiji, bilo da je u pitanju nacionalna organizacija i/ili lokalne (21%).

Glavno prevozno sredstvo do Srbije bio automobil, koji je koristilo 48% svih stranih turista. Oko 46% svih stranih turista došlo je u Srbiju avionom, 5% autobusom, dok je 1% na svom putu u Srbiju koristio druga prevozna sredstva (npr. motor, voz ili ostalo). Što se tiče usluga u okviru smeštaja, 61% stranih turista je imalo uslugu „noćenja sa doručkom“, 24% nije imalo nikakav obrok u okviru usluga vezanih za smeštaj, 8% je imalo „polupansion“, 7% „pun pansion“, a 1% je imao uslugu tipa „ol-inkluziv“.

Od aktivnosti koji su strani turisti upražnjavalici u Srbiji izdvajaju se odlazak u restorane (75%), posle čega dolazi obilazak grada (53%), šoping (28%) i noćni provod (21%).

Anketa obuhvata i obeležja stranih turista prema zemljama porekla koje su podeljene u 4 grupe i to: zemlje okruženja, ostale zemlje Evrope, zemlje iz Amerike, Okeanije i Afrike i zemlje Azije.

S obzirom da se anketa sprovodila tokom pandemije jedan njen deo je posvećen uticaju COVID-19 na izbor Srbije kao putnog odredišta.

Kompletну Anketu o stranim turistima u Republici Srbiji 2021. Godine možete pogledati na ovom [linku](#).

Željko Milinković

VIRTUELNI TURIZAM

Virtuelno putovanje pomaže potencijalnom turisti da doneše odluku koju će destinaciju posetiti

Virtualna putovanja (ture) nisu samo podsticaj za realizaciju samog putovanja već nam omogućavaju da se bolje upoznamo i sa dalekim egzotičnim destinacijama koje verovatno, većina od nas nikad neće imati priliku ni mogućnost da ih poseti.

U suštini to je skup fotografija povezanih u 3D model koje virtualnom putniku pruža mogućnost da oseti da se nalazi na licu mesta na lokaciji koju želi da poseti i da pri tome ima pun doživljaj šetnje kroz prostor. Virtualne ture nisu video snimak koji sam ide a vi ga samo posmatrate. Učesnik VR ture sam bira u kom pravcu i iz kog ugla želi da razgleda lokaciju ili neki objekat, a zatim jednostavno prelazite na neko drugo mesto na istoj lokaciji ili u neku drugu prostoriju.

Ovu tehnologiju već uveliko koriste uspešne turističke destinacije. One već na svojim veb sajтовima imaju postavljene virtualne ture svojih turističkih znamenitosti tako da se potencijalni turista iz udobnosti svoga doma može prošetati po ulicama turističkog mesta, posetiti razne muzeje i njihove izložbe ili obići hotel i sobu ili apartman u kome će boraviti.

„Ne postoje ograničenja oko toga ko može da koristi virtuelne ture“ kaže Saša Stojanović, vlasnik agencije 360° Serbia koja se bavi proizvodnjom virtualnih tura. i dodaje da su virtualne ture prilagođene svim računarima, mobilni telefonima i VR headsetovima. Njegova agencija je nedavno uradila

virtuelnu prezentaciju Beogradske tvrđave, Stockholm Lans Museum-a, FK Crvene Zvezde, Zvezdare teatra kao i brojnih muzeja, galerija i preduzeća u Srbiji. Posebno je ponosan na virtuelnu turu kojom su predstavili Petrovac na Mlavi. „U svetu je rastući trend je da kad neko bira lokaciju za svoj budući odmor da želi da virtuelno upozna samo mesto pa čak svoj smeštaj u kome će se odmarati. Tim agencije 360° Serbia raspolaže profesionalnom opremom za pravljenje VR tura a kako to radimo možete videti na našem sajtu www.360serbia.com/ Objektivno, turističke destinacije koje koristite virtualne ture u svojoj promociji danas u startu imaju prednost na turističkom tržištu“ – zaključuje Saša Stojanović. Virtualne ture i uopšteno digitalizacija su rastući trend u svetu i nameću se da u narednom periodu budu u fokusu razvoja srpskog turizma.

The screenshot shows the homepage of 360 Serbia's website. At the top, there are navigation links for 'VIRTUELNE TURE', '360° VIDEO', '360° OBJEKTE', and 'KONTAKT'. Below the header, there are several thumbnail previews of virtual tours:

- KEFALONIJA**: A thumbnail showing a coastal town with a Greek flag.
- STEPENICE KA NEBU**: A thumbnail showing a religious icon.
- KOPAO尼克**: A thumbnail showing a modern building complex.
- KRUŠEVAC**: A thumbnail showing a city skyline.
- APARTMANI ERDELJANOV**: A thumbnail showing an interior room.
- PETROVAC NA MLAVI**: A thumbnail showing a person at a counter.
- ZVEZDARA TEATAR**: A thumbnail showing a theater interior.
- SIMULACIJA VOZNJE**: A thumbnail showing a car interior.
- SKYLINE APARTMAN**: A thumbnail showing a modern apartment interior.
- Sajam turizma**: A thumbnail showing a group of people at a trade show.
- Sajam vina**: A thumbnail showing a wine tasting event.
- 3D OBIEZAK SALINA I AUTOMOBILA**: A thumbnail showing a car interior.
- ULICI KNJIZA MILOTA**: A thumbnail showing a street view.

JESENOVANJE NA ZLATIBORU

Za sve ljubitelje najposećenije planine u Srbiji, jesen je možda i najbolje vreme za boravak u prirodi

Prijatna temperatura, blago sunce, nestvarne boje i Zlatibor, pravi su recept za odmor i uživanje. Bez velike gužve možete uživati i komotno provesti i do 10 dana na Zlatiboru uz potpuno različite sadržaje koje ova destinacija nudi. Jednodnevni izleti se organizuju svakodnevno u okviru turističkih agencija koje se nalaze u samom centru Zlatibora. Tokom njih turisti imaju priliku da otkriju srce zlatiborske tradicije (muzej Staro selo Sirogojno), svet avanture (Dino

I Avantura park), duh Zapada koji je spojen sa autentičnim vrednostima ovog kraja (El Paso City), Stopića pećinu, poznatu po bigrenim kadama, Gostilje, vodopad visine oko 20 metara na reci Vrelo... Nikako ne smete propustiti pogled sa nestvarnih visina koji pruža vožnja Gold gondolom i jedinstven dinamički spektakl multimedijalne fontane na zlatiborskem jezeru...

Za ljubitelje aktivnog odmora tu su pešačke staze koje posetiocima otkrivaju netaknutu prirodu Zlatibora. Omiljena relacija za šetnju na Zlatiboru je „Staza zdravlja“, koja vodi od centra Zlatibora do čuvenog spomenika na Šumatnom brdu. Bez velikih

uspona, lagana za hodanje, sa usputnim klupicama za odmor i nekoliko letnjikovaca na vrhu pravo su mesto da se udahne „ruža vetrova“. Nezaobilazne staze za šetnju su i do okolnih vidikovaca: Oko, Obadovo brdo, Gradina, vrh Čigota...

Tokom proteklih godina postao je sinonim i za pravo uživanje u spa i wellness sadržajima koji su sastavni deo ponude većine zlatiborskih hotela. Oni su svoja vrata otvorili i trećim licima, pa se spa opuštanju mogu prepustiti i turisti koji nisu gosti hotela. U idealnoj kombinaciji planinskog odmora i spa uživanja pronalaze sve što je potrebno za relaksaciju i fizički oporavak. Turistima, ali i meštanima, koji posebnu pažnju posvećuju fizičkim

aktivnostima i zdravim životnim navikama u velikoj meri pomažu teretane na otvorenom, trim staze, vežbališta kao i igrališta za decu. Uređena su na nekoliko lokacija u turističkom centru planine I ljuditeljima rekreativnog vežbanja na raspolaganju su besplatno.

Naša najposećenija planina se pored mnoštva atrakcija i aktivnosti može pohvaliti i neverovatnim gastronomskim specijalitetima po kojima je poznat ceo zlatiborski kraj. Veliki broj restorana predstavljaju pravo mesto za ljubitelje dobrog ukusa i autentičnih zlatiborskih jela, ali i modernih specijaliteta.

Ukoliko želite da uživate u blagodetima planine, nestvarno lepim pejzažima i krenete u potragu za zdravljem, avanturom, planinskim hedonizmom onda je Zlatibor pravi izbor za Vas.

OTKRIJTE MUČANJ

Pogled sa Mučnja je jedan od najlepših u Srbiji

Na tridesetak kilometara zapadno od Ivanjice prostire se planina Mučanj. Njeno ime čuva uspomenu na mučan uspon Svetog Save na

njen vrh Jerinin grad (1534 m.n.v.) . Po legendi tu je on kamen prekrstio svojim pastirskim štapom a iz kamena je potekla lekovita voda koja i danas teče i obiluje blagotvornim svojstvima.

Put do vrha Mučnja je lepo obeležen turističkom signalizacijom i vodi do vidikovca sa koga „puca“ pogled na brojne planine koje koje se vide sa vrha Mučnja kao što su Zlatibor, Jadovnik, Giljeva, Golija, Kopaonik i Stolovi. O atraktivnosti vrha planine najbolje svedoči slika sa obavljenog venčanja i fotografisanja koje će ostati kao trajne uspomene na jedan od najlepših trenutaka u životu mladih ljudi.

Na kraškim stenama ove atraktivne planine je nedavno izgrađena „via ferrata“ (gvozdeni put) za ljubitelje adrenalina. Zbog toga je za ljubitelje aktivnog odmora Mučanj poseban izazov i doživljaj koji se pamti.

U podnožju Mučnja nalazi se selo Katići, nezaobilazno selo u turističkoj ponudi Srbije kada je u pitanju turizam na selu, pa se kao dokaz tome domaćinstvo PA Obradović našlo kao preporuka u Gault & Millau vodiču za 2022.godinu. Pored ovog domaćinstva smeštaj se može naći i u Brvnarama Logos i hotelu Katići.

Za više informacija posetiti:
web site: www.ivatourism.org
instagram: [@ivatourism](https://www.instagram.com/@ivatourism)
[#birajivanjicu](#)

Najlepši, jedinstveni i najposećeniji vidikovci Stare planine i okoline Pirota

Vidikovac KOZIJI KAMEN

Vidikovac Koziji kamen, nalazi se u parku prirode Stara planina, tačnije na putu za selo Rsovci i jedan je od najlepših vidikovaca Srbije. Ukupna dužina staze je 3,5 km u jednom pravcu ili oko 1,5 sata pešačenja. Početak staze kao i čitava dužina, obeležena je putokazima, bez velikih uspona i pogodna je za sve koji vole šetnju.

Pogled sa ovog vidikovca je impozantan. Najpre se uočava čitava dužina Zavojskog jezera i selo Pakleštica kao i masiv Stare planine sa Pakleškim vrhom, Vrtibogom, Mramorom, Sirmaničkim vrhom i Belanom. U daljini Babin Zub, Midžor, Bratkova strana i Kopren, čine da uspon na ovaj vidikovac bude nezaboravan.

Koziji kamen, dostiže visinu od 1181 metara u svom zapadnom delu i spada među najpoznatije vidikovce Srbije, odakle se meandri Zavojskog jezera jasno uočavaju i izgledaju jedinstveno.

Vidikovac SMILOVICA

Vidikovac Smilovica, udaljen je 16 km od Piroti i 3 km od sela Pokrevenik u čijem ataru se ovaj vidikovac i nalazi. Staza do ovog vidikovca je obeležena, nije zahtevna i pogodna je za sve ljubitelje šetnje i pešačenja.

Polazna tačka do vidikovca je selo Pokrevenik, gde postoji i markacija koja ukazuje na dalji pravac kretanja. Već na samom početku staze, nakon prolaska kroz selo i živopisni ambijent Stare planine čine ovu šetnju jedinstvenom. Čitava dužina staze je jasno obeležena putokazima. Vidikovac Smilovica se nalazi na oko 1000m n.v. i na oko 3 km od kraja sela. Na samom vidikovcu postavljeni su mobiljari sa klupama za predah i odmor što ga čini pravim mestom za uživanje.

Pogled sa ovog vidikovca na Zavojsko jezero, Babin Zub i Midžor kao i ostali masiv Stare planine, očaraće svakog posetioca.

Zbog svoje pristupačnosti i atraktivnosti, u isto vreme, ovaj vidikovac je vrlo posećen.

Vidikovac TUMBA

Vidikovac Tumba nalazi se u ataru sela Temska, od Pirotu udaljen 20km. Do vidikovca se dolazi iz sela Temska, tačnije sa puta koji vodi ka selu Topli Do, gde se nakon par kilometara skreće ka Hidroelektrani Temac. Nailazi se na proširenje, gde je dozvoljeno parkiranje i odakle je staza dobro obeležena i vodi do vidikovca. Sa ovog mesta, do krajnje tačke potrebno je oko 45 minuta hoda. Sam početak staze je strmiji i zahtevniji, pa je potreban dodatni oprez.

Crvene peščar stene, dolina reke Temštice i HE „Temac“, posmatrani sa ovog mesta, posetiocu pružaju jedinstven doživljaj staroplaninske moći prirode.

Vidikovac BASARSKI KAMEN

Basarski kamen je vidikovac na planini Vidlič severoistočno od Pirotu. Naziv je dobio po selu Basara i to je ujedno i jedan od pravaca kojim se može stići do vidikovca. Drugi pravac koji vodi do vidikovca je sa obližnjeg, pirotskog izletišta Planinarski dom koji se i preporučuje. Početak staze je neposredno ispred hotela na

planinarskom domu odakle postoji i markacija. Za uspon je potrebno oko sat vremena i ne preterano napornog hoda ali uz opreznost na oštvo kamenje pri kraju staze. Pogled na Pirot i Pirotsku kotlinu i okolna sela kao i vrhove Vidliča-Crni vrh i Vučje čine atraktivnost ovog vidikovca. Basarski kamen se nalazi na visini od 1376 metara.

Vidikovac ROSOMAČKI VRH

Jedan od vidikovca sa izuzetnim pogledom je vidikovac Rosomački vrh, na visini od 1250 metara. Do ovog vidikovca vodi relativno laka staza, koja je pogodna za pešačenje za sve posetioce.

Početak puta ka ovom vidikovcu, nalazi se u pravcu za selo Rosomač od Pirotu udaljen 30 km. Na ovom mestu stoji i jasno obeležen putokaz koji ukazuje na pravac kretanja i čitava staza je jasno obeležena. Do vrha je potrebno oko 40 minuta hoda pod konstantnim usponom i dužine je 2,5 km.

Tokom uspona posetoci će uživati u pogledu na sela Slavinja, Izatovci i dolinu Rosomačke reke. Na samom Rosomačkom vrhu, ono što stvara snažan utisak i nezaboravan uspon je pogled na venac Stare planine sa najvišim vrhovima Vidlič-Guvanište (1413m) i Slavinjski kamik (1364m), selo Dojkinci, Brlog i Jelovica kao i doline nekoliko reka: Dojkinačke, Rosomačke, Jelovačke i dolinu Visočice. Pogled dalje doseže i do vrha Kom u Bugarskoj (2016m), Kaca kamen (1500m) i vrha Kopren (1963m).

PIVNICE I VINO

Kad čujete Negotin prvo što vam padne na pamet su: Mokranjac, Hajduk Veljko, med i vino

Uzgajanje grožđa i proizvodnja vina u Negotinskoj Krajini imaju viševekovnu tradiciju. Odатле se vino izvozilo krajem 19. veka u Francusku, Nemačku, Austro-Ugarsku, Rusiju i iz toga doba datiraju nagrade na svetskim sajmovima vina. U ovom kraju Srbije vino se nekad pravilo, čuvalo i negovalo u posebnim objektima koji se nazivaju pivnice (pimnice). Pivnice se više ne grade i u

mnogim selima su kompleksi pivnica nestali. Danas su sačuvane Rajačke, Rogljevske, Smedovačke i Šubičke pivnice. One su do danas zadržale nekadašnji ambijent i postala su atraktivna mesta gde je vreme stalo.

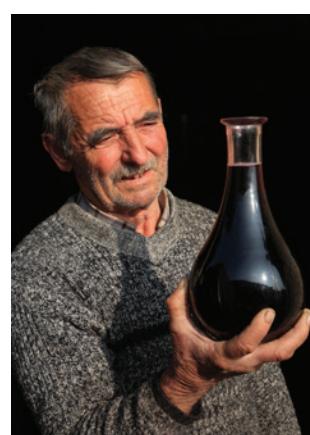
One predstavljaju jedinstven arhitektonski kompleks vinskih podruma nastao od polovine 18. i do tridesetih godina 19. veka. Čitava naselja „u kojima stanuje vino“ građena su najčešće od tesanog kamena i brvana, debelih zidova često i preko 60 cm a krovovi su pokriveni čeramidom. Pivnice su u nepravilnim uličicama, a na središnjim platou su obično zapis i natkriveni bunar kao zborni mesto. Pojedine pivnice su preuređene, ali je zadržan specifični ambijent i u njima se mogu degustirati i kupiti čuvena krajinska vina, nastala kao srećan spoj plodne zemlje, obilja sunca i nadmorske visine od 150 do 250 metara.

Pivnice u selu Rajac se nalaze nedaleko od istoimenog sela, na brežuljku pored Timoka. Kompleks čini 270 pivnica oko centralnog trga sa česmom. Podrumi su delimično ukopani u zemlju kako bi temperatura vrlo malo varirala tokom godine, a na spratu su prostorije za boravak u doba berbe i negovanja vina.

Pivnice u selu Rogljevo predstavljaju kompleks od oko 150 pivnica. Većina je podignuta u XIX. veku, mada se smatra da ih je, kao i u drugim mestima, bilo i u XVIII. veku. Kao i ostala naselja pivnica fomirane su od nepravilnih uličica sa središnjim platoom sa zapisom i natkrivenim bunarom kao kulturnim i zbornim mestom.

Na oko 5 km od Negotina, a 15-ak od istoimenog sela nalaze se Pivnice sela Štubik. Nekada ih je bilo preko 300, a do današnjih dana je ostalo sačuvano tek tridesetak. Građene su kao prizemne drvene zgrade sa tremom, ili pak spratne sa podrumom.

Pivnice u selu Smedovac se za razliku od prethodnih kompleksa nalaze na samom ulazu u selo, na putu između Rogljeva i Rajca.

Ovdašnji vinari su poznati kao proizvođači vrhunskih vina čiji kvalitet potvrđuju značajne međunarodne nagrade na prestižnim vinskim sajmovima. Na vinskom putu Srbije ima

oko 25 krajinskih vinarija u čijim degustacionim salama se može uživati u kvalitetnim vinima.

OKTOBAR U KRAGUJEVCU

Oktobar u Kragujevcu uvek je vreme sećanja na žrtve masovnog streljanja 21. oktobra 1941. godine

Spomen park „Kragujevački oktobar“, Muzej „21. oktobar“ i Spomenik streljanim đacima i profesorima sastavni su deo svih turističkih poseta i prepoznatljivi simboli grada.

Spomen park „Kragujevački oktobar“ osnovan je 1953. godine na mestu gde su Nemci 1941. godine streljali nekoliko hiljada Srba, Roma, Jevreja, Slovenaca i građana drugih nacionalnosti. U okviru Spomen parka, od 15. februara 1976. godine, radi Muzej „21. oktobar“ u kojem se čuvaju dokumenti koji svedoče o zločinu počinjenom u Šumaricama, ali i lični predmeti ubijenih Gimnazijalaca, profesora, radnika, seljaka, trgovaca, žitelja Kragujevca i okoline.

Muzej „21. oktobar“ je izgrađen od crvene cigle koja je simbol prolivene krvi nevinih žrtava i nema prozore već 33 kupole koje simbolizuju bezizlaznost situacije u kojoj su se žitelji ovog dela Srbije našli i njihovih pogleda poslednji put uprtih u nebo. Ima ih 33 zato što se na teritoriji grada nalaze 33 grobnice. Spomen park „Kragujevački oktobar“ organizuje svake godine u oktobru niz prigodnih događaja od kojih je najpoznatija komemorativna, scensko-muzička manifestacija Veliki školski čas koja se tradicionalno odžava kraj Spomenika streljanim đacima i profesorima, svakog 21. oktobra. Osim Kragujevčana, potomaka streljanih građana, ovom događaju prisustvuju i najviši državni zvaničnici ali i

delegacije iz celog sveta. Poruka je uvek ista, da se zločin, poput onog koji su počinili nemački okupatori 21. oktobra 1941. godine u Šumaricama, više nikada ne ponovi.

Spomen-park „Kragujevački oktobar“ i Muzej „21. oktobar“, beleže rekordne posete tokom 80-tih godina prošlog veka, kada je broj posetilica bio 200-300.000 godišnje. Prema rečima Jelene Davidović, kustosa, najveći broj posetilaca dolazio je iz bivše Jugoslavije, ali i iz inostranstva. Tokom devedesetih taj broj je bio višestruko smanjen, da bi poslednjih godina počeo ponovo da raste. Najveći broj domaćih i stranih posetilaca dolazi organizovano preko turističkih agencija. Tokom letnjih meseci, osim

organizovanih, Muzej beleži i veliki broj individualnih poseta iz gotovo svih zemalja sveta. Organizovane grupe, posle posete muzeju, u pratnji kustosa autobusom obilaze memorijalni park.

Spomen-park svake godine tokom manifestacije „Noć muzeja“ organizuje obilazak memorijalnog parka autobusom u pratnji kustosa. Ta tura se zove „Sećajte se moji mene“ i deo je poslednje, oproštajne poruke mladog, dvadesetpetogodišnjeg radnika, Lazara Perišića. Interesovanje je veliko, posebno među mlađom populacijom i roditeljima sa decom.

Zanimljivo je da se pre Drugog svetskog rata na delu današnjeg memorijalnog prostora, koji je obuhvatao i mesto gde je sada Spomenik streljanim đacima i profesorima, nalazio veliki park površine 50 ha. Zvao se Narodni park i Kragujevčani su tu rado dolazili na izlete. Niko tada nije mogao ni da pomisli da će njihov omiljeni park 21. oktobra 1941. godine mnogima postati večno konačište - kaže kustos Jelena Davidović.

Tekst: Snežana Milisavljević
Fotografije: Jovan Živanović i Zoran Lazarević - Laki

STARA PLANINA

Jesen je tu ali ide i zima

Toplji dani su na izmaku. Mnogima je jesen sumorno i ne baš omiljeno godišnje doba. Ali, to može da se promeni ukoliko posetite Staru planinu, čije padine, proplanci i šume su upravo u jesen prebojene prelepmi nijansama pastelnih boja. Prijatne temperature, šarenilo pejzaža, svež planinski vazduh opojno deluju na sva čula.

A kada dođe zima Stara planina se transformiše u atraktivni ski centar, koji se sastoji od oko 13km izuzetno dobro uređenih staza, različite težine, koje su sve međusobno povezane žicama i namenjene su svim kategorijama skijaša. Skijaški centar "Babin zub" čine staze Konjarnik i Sunčana dolina. Na ovom delu skijališta nalazi se četvorosedna žičara sa pokretnom trakom za ukrcavanje skijaša kapaciteta 1400 skijaša/sat i ski lift sidro Sunčana dolina kapaciteta 1200 skijaša na sat. Na lokaciji Jabučko ravnište nalazi se, prva gondola u Srbiji, koja prevozi skijaše sa ove lokacije u dalji sistem žičara i staza. U okviru ovog dela skijališta izgrađena je četvorosedna žičara i ski lift sidro, čime je povezan sa delom skijališta Babin zub. Na Jabučkom ravništu se nalazi i dečiji ski vrtić sa pokretnom trakom. Planina je skoro pet meseci pod snegom. Kako bi i u slučaju nedostatka prirodnog snega, posetioци centra mogli da

uživaju u zimskim sportovima ski centar raspolaže sistemom za veštačko osnežavanje.

Posle zabave na snegu nezabilazno je uživanje u toploj atmosferi i gastronomskim specijalitetima u nekom od ugostiteljskih i smeštajnih objekata u planinskim i podplaninskim selima.

Bilo tokom jeseni ili zimi svoju posetu planini možete upotpuniti obilaskom hidrografskog spomenika prirode "Bigar potok". Ova lokacija predstavlja oazu mira. Obuhvata tri vodopada i nekoliko desetina kaskadno poređanih jezeraca u kojima je voda tirkizne boje. Tokom zime Bigreni potok se ledi i ostavlja posetioce bezaha.

**OČEKUJEMO VAS!
DOBRO DOŠLI NA
STARU PLANINU!**

Oseti duh Zimske fantazije u Novom Sadu!

Novogodišnji i božićni praznici predstavljaju vreme radosti, sreće, darivanja, ali i kraćih putovanja

Novi Sad, sad već tradicionalno, u praznični duh ulazi početkom decembra kada se centralne gradske ulice pretvaraju u bajkovite predele okičene dekorativnim lampicama. Baš kao iz božićnih filmova i „Srpska Atina“ predstavlja nezaobilazno mesto za kreiranje fotografskih uspomena. Glavni gradski trg još jednom će dodatno ukrasiti **festival bombona, kolača, pesme i osmeha – „Novosadski Zimzolend“**. Ovaj božićni vašar predstavlja i pravu malu oazu poklončića sa kojima možete obradovati

svoje najdraže. Specifičnost Novog Sada, ogleda se u tome, da se praznična magija može osetiti na više lokacija, pa vas tako ispred tržnog centra Promenada očekuje i **zimski festival – „Božićna čarolija“**.

Zimsku fantaziju dodatno upotpunjuje i magična „**Ledena šuma**“ koja Dunavski park pretvara u **pravo bajkovito klizalište**. Dečji osmesi i sijalicama ukrašeno drveće stvaraju ambijent pun radosti i sreće. I najstarija pijaca u gradu čak će dva puta tokom decembra biti pravi mali raj u kojem ćete na „**Noćnom bazaru**“ moći pronaći proizvode

malih proizvođača i predstavljaće pravu uvertiru u novogodišnji provod.

Za muzičke sladokusce tu su tradicionalni **Božićno-novogodišnji koncerti** klasične muzike, dok u Novu godinu možete ući uz tradicionalno organizovane dočke na otvorenom.

Ni sve zaljubljenike u „hiking“, „trail“ trčanje i nordijsko hodanje, ovogodišnja zimska fantazija neće zaobići jer se možete pridružiti poslednjoj trci u godini koja se održava na Fruškoj gori - „**Winter Trail Race**“.

Novosadska zimska fantazija ne može se u potpunosti doživeti, ako barem jedan dan ne posvetite **obilasku čuvenih čardi, salaša ili vinarija sa Novosadskog vinskog puta**. Topla i ušuškana atmosfera na ovim čarobnim mestima u okolini

Novog Sada obogatiće vaš boravak. Prijatelji, vino, pucketanje vatre iz kamina i tamburaši uz odlične gastronomске užitke, učiniće vaš boravak nezaboravnim!

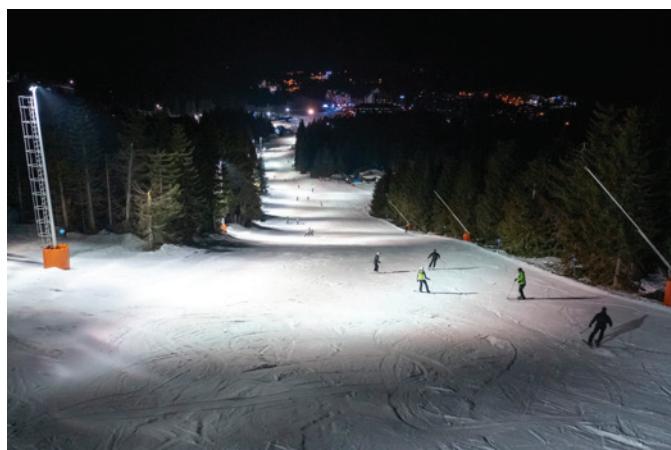
Uplovite u novosadsku čaroliju i osetite duh zimske fantazije kojoj ćete se sigurno ponovo vratiti!

A dok novogodišnji, božićni praznici i zima ne pokucaju na vaša vrata možete provesti i poneki produženi vikend u Novom Sadu. Predloge možete pronaći na sajtu [Turističke organizacije Grada Novog Sada](#).

TOB
TOB
ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА ГРАДА НОВОГ САДА

Zimske radosti na Kopaoniku

Kopaonik predstavlja uspešnu kombinaciju prirodnih lepota i savremene i bogate turističke ponude

Poklono se bliži zima u kojoj uživamo od prvih pahulja. Na 1.900 metara nadmorske visine svet je bajkovito beo. E tu je Kopaonik uvek spremjan za sve koje žele da se nadišu svežeg vazduha i dozvole prirodi da ih uzme u zagrljav. Tu se uz skijanje mogu doživeti posebne zimske radosti, kao što su sankanje, vožnja bobom na šinama, tubing, vožnjom motornim sankama i noćno skijanje. Obeležje ovog skijaškog centra su moderne žičare, raznovrsne staze, pogodne za početnike i za zahtevne skijaše. Sve staze povezane su sistemom žičara i ski liftova, kapaciteta od preko 34.000 skijaša na sat. Neizmerno uživanje na stazi u nedostatku snega omogućavaju topovi i lanseri za veštačko osnežavanje. Dešavanja na belim stazama su i te kako raznolika, a tome doprinose i takmičenja domaćeg i međunarodnog karaktera. Pored staza za alpsko i nordijsko skijanje, skijaški centar poseduje i uređen snow park. Gondola dužine 3,7 km povezuje Brzeće sa centrom Kopaonika. Noćno skijanje je poseban doživljaj, kao i prizor koji se ugleda kada se žičarom popne na Pančićev vrh. Za noćno skijanje osvetljene su staze

Pančić 4b, Malo jezero i Karaman greben. Ljubitelji planine mogu da se provozaju i taxi tabačem koji vozi na unapred zakazane termine.

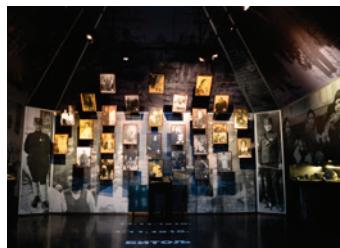
Na Kopaonik dolaze i brojne porodice, zbog bogate ponude namenjene deci. U Dečijem gradu deca mogu da uživaju u snežnim igrama a za najmlađe skijaše i početnike obezbeđena su tri prostora „ski vrtića“ sa pokretnim trakama. Prvi koraci na stazi se najbolje savladaju uz igru, druženje i zabavu. Odmor ili jednodnevni izlet po predivnoj planini predstavlja doživljaj koji ćete želeti da ponovite. Kopaonik raspolaže velikim brojem objekata za smeštaj, od apartmana i kuća za odmor, odmarališta do najluksuznijih hotela u samom centru i vikend naselju koje je udaljeno oko 4 km od centra. Nakon celodnevnih zimskih avantura prepustite se prvoklasnim relaksacionim tretmanima u velnesu i koriste kapacitete savremenog fitnes centra. Obavezno probajte tradicionalna jela kopaoničkog kraja.

Boravak na Kopaoniku može se upotpuniti posetom Jošaničke Banje koja se nalazi u podnožju Kopaonika, 24 km udaljena, sa termo mineralnim izvorima vode temperature 77°C. U banjskom

kompleksu nalazi se banjsko kupatilo sa manjim bazenom, đakuzi kadom i osam manjih kada, staro kupatilo (hamam), sauna i manji otvoreni bazen.

U Jošaničkoj Banji se nalazi i spomen soba sa multimedijalnom postavkom posvećena čuvenoj heroini Milunki Savić.

Najveći ski centar u Srbiji je pravi izbor za kvalitetno proveden zimski odmor i najlepše doživljaje.

Priča o 5 vrnjačkih mostova

Most ljubavi, Ko to tamo peva,
Spomenar, Daljinar imena su vrnjačkih
mostova, a još jedan most je posvećen
matematici

Nema čoveka koji je posetio Vrnjačku Banju a da nije prošetao nadaleko čuvenom Promenadom, koja se proteže duž Vrnjačke reke. Njene obale povezuju 5 vrnjačkih mostova i evo male priče o njima.

„Most ljubavi“ je stecište kako zaljubljenih mlađih i starih, tako i svih ljubitelja turizma i znatiželjnika koji žele da zaključaju svoju ljubav. Legenda kaže kada na ovom mostu zaključate katanac, a ključ bacite u reku vaša ljubav će večno biti sačuvana. Iako mnogi ne veruju u ovu legendu ipak ne propuštaju priliku da „zaključaju“ svoju ljubav.

Možda će neverovatno zvučati podatak da je most ljubavi i priča koja mu daje čar svojevremeno gotovo pala u zaborav. Da ne dođe do toga moramo zahvaliti Desanki Maksimović koja je kao čest gost Vrnjačke Banje, čuvši tužnu ljubavnu

priču od starijih meštana, napisala pesmu „Molitva za ljubav“ i oživila sećanje na dvoje zaljubljenih i doprinela da legenda nastavi da živi.

Na mostu „**Spomenar**“ nalaze se table sa stihovima i citatima naših poznatih književnika, tekstopisaca, pesnika naše su se kraj cvetnih žardinjera. Ovde se nalaze izabrani stihovi Miroslava Antića, Desanke Maksimović, Duška Trifunovića i drugih koji su obeležili jednu epohu u našim životima, a čiji će stihovi i citati večno trajati.

Most „Daljinar“ se nalazi ispred restorana „Srbija“, pored najlepše aleje lipa koja je zasađena krajem dvadesetih godina 19. veka. Priča kaže je na tom mestu poznati banjski konobar Nedeljko Neđa Ilić često oko sebe okupljao goste i pričao im kolika je udaljenost od njega do velikih svetskih metropola. U želji da se sačuva sećanje na Neđu, ovaj most je dobio ime „**Daljinar**“.

Jedan od mostova na Vrnjačkoj reci posvećen je **matematici**. To je verovatno jedini most na svetu koji je posvećen ovoj nauci. Naime, u Vrnjačkoj Banji je 2011. održan Prvi međunarodni simpozijum matematičara u Zamku Belimarković. U isto vreme naš najpoznatiji šahista Svetozar Gligorić organizovao simultanku na nekoliko desetina tabli pored reke u kojoj su učestvovali i prisutni mamtematičari. U želji da se sačuva uspomena na skup matematičara i održanu simultanku doneta je odluka da jedan vrnajčki most bude posvećen njihovoj nauci.

Vrnjačka Banja je odnedavno bogatija za još jedan pešački most koji krasi Vrnjačku reku. Most zanimljivog imena „**Ko to tamo peva**“, izgrađen je u čast velikana jugoslovenskog i srpskog glumišta, a na inicijativu udruženja „Danilo Bata Stojković“. Ograda ovog mosta ukrašena je filmskom tematikom i motivima iz filma čije ime nosi. Na ovaj način odato je svojevrsno priznanje filmskim umetnicima, od kojih su mnogi rado viđeni gosti Vrnjačke Banje. Kada budete prelazili ovaj „filmski“ most neka Vam na umu bude replika iz kulturnog filma: „Ja bih autobus proterao ovuda“.

IZGRADITE TIMSKI DUH U NOVOM BEČEJU

Od 80-tih godina prošlog veka kada se prvi put pojavio u Americi, Tim bilding je pustio svoje pipke i zaživeo mnogim uspešnim kompanijama. Doslovan prevod engleske reči "team building" bio bi „stvaranje tima“, a najkraće rečeno objašnjava se kao skup edukativno-rekreativnih ili zabavno-rekreativnih aktivnosti koji imaju za cilj stvaranje tima ili osnaživanje i poboljšavanje međuljudskih odnosa kako bi se postigli zajednički ciljevi.

Tim bilding postaje sve popularniji i medju našim kompanijama. Jedno od mesta gde se mogu sprovoditi tim bildig aktivnosti je i Novi Bečeј. Ukratko vam predstavljamo neke od moguće organizovanih aktivnosti u Novom Bečeju.

Boćanje je veoma stara sportska igra koja se već vekovima igra, najčešće, u mediteranskim zemljama, a sve što je potrebno jesu kugle, tj. boće, i teren na otvorenom. Teren za boćanje nalazi se u ograđenom delu u okviru marine i auto kampa „Gradište“. U marini Gradište moguće je iznajmiti čamac, voziti se, veslati, krstariti brodićem, kampovati... U neposrednoj blizini nalazi se staza zdravlja pogodna za duža pešačenja i dva terena za tenis, a ideja je da se upotpuni sadržaj turističke ponude opštine Novi Bečeј.

Rekreativno sportski centar „Jedinstvo“ čine velika sala sa 1200 mesta, koja je i glavni nosilac događanja, zatim su tu srednja i mala sala, otvoreni tereni za košarku i mali fudbal. U hali moguće je trenirati košarku, rukomet, fudbal, karate, stoni tenis, borilačke veštine, ili boraviti u teretani. Kuglana raspolaže sa četiri kuglaške staze i predstavlja prostor koji pored sadržaja namenjenih rekreativcima, može da podrži i takmičarski profesionalni sport, čime je zadovoljeno više aspekata kada je reč o odvijanju sportskih aktivnosti.

Vožnja fijakerom ili jahanje takođe je jedna od mogućnosti, i svakako najinteresantniji način da se obiđe ceo Novi Bečeј.

Vino Muskant Krokan, koje proizvodi vinarija Fleur D' Oranger je vrhunsko belo vino koje prati priča i istorija o uzbudljivom životu grofa Rohoncija, degustacija vina i foto safari, šetnja kroz nepregledne vinograde ove

vinarije poseban je doživljaj.

Pored Bisernog ostrva za foto safari pogodno je Slano Kopovo i Stari hrast. Kako bi se zadovoljila sva čula, tu je mogućnost samostalnog spremanja hrane, kao i posluženje hrane na balama slame gde god vi to zamislite.

Najinteresantniji od smeštajnih kapaciteta je

svakako hotel „Tiski cvet“, smešten u centru Novog Bečeja, uz samu obalu reke Tise. Na 582 metra pod zemljom je pronađena termomineralna voda, koja je izuzetno bogata mineralima. Pored bazena, možete posetiti Wellness & Spa deo hotela, a ukoliko vam je potrebno prenoćište, tu je hotelski smeštaj sa 4 lux apartmana i 33 moderno uređene sobe. Wellness & Spa program obuhvata: Hidromasažni bazen sa termomineralnom vodom, Finsku saunu, Infra crvena sauna, Tepidarium ležaljke.

Zaštićeno jezgro stare opštine Vranjevo danas je prelep i komforno uređen hostel namenjen svim posetiocima. U udobnim sobama koje imaju 44 ležaja, sa kupatilom, čajnom kuhinjom i velikom salom koja može poslužiti za organizovanje raznih događaja, manifestacija, promocija, tribina, konferencija, rođendana, proslava daju posebnu draž ovom objektu. Uredno i prostrano dvorište sa zelenom travom kao tepihom, uređen parking sa video nadzorom i sigurnost koja se nudi posetiocima. Pored ovih smeštajnih kapaciteta tu su joši: apartmani Garfield, apartmani Azucki, Dorina domaćinska kuća, vikendica Oaza i dr.

Tekst: Verica Drobac
Fotografije: Igor Garčev, Maša Lepšanović I Verica Drobac

SELTTERS BANJA - OD KAPI VODE DO INSTITUTA

Banjsko lečilište Selters, na obroncima planine Kosmaj, danas je prestižna ustanova iz oblasti medicinske rehabilitacije i to neurološke, ortopedsko-traumatološke, reumatološke i dečje rehabilitacije

Još davne 1898.god. datiraju prva pisana dokumenta o mineralnoj vodi Selters. Kopajući bunar na imanju (današnja banja Selters), braća Atanasijević iz Međulužja došli su do jedinstvene vode. Na njihov zahtev, tadašnji upravnik Državne hemijske laboratorije Marko Leko, je uradio analizu, čiji su rezultati pokazali da se radi o izuzetno kvalitetnoj mineralnoj vodi, koja je po svom sastavu najsličnija vodama nemačkih banja Ems i Selters, te tako i dobija ime srpski Selters. 1906.god. u Briselu, a potom i 1907.god. u Londonu, nakon ispitivanja i analiza, Selters mineralna voda dobija međunarodne nagrade i priznanja za lekovitost i kvalitet. Početkom 20. veka doktor Stavra Atanasijević se posvećuje Selters banji kada nastaje prvo parno kupatilo a zatim lečilište sa tridesetak ležajeva. Nakon perioda drugog svetskog rata i stagnacija, zahvaljujući prim.dr. Tomislavu Mališiću, specijalisti medicine rada i direktoru od 1974-2001.god. Selters banja postaje moderno lečilište, sa specijalizovanim stručnim kadrom, savremenim dijagnostičkim kabinetima i opremom. Od zardale česme, stvara se čitav kompleks banjskog lečilišta, koje postaje Institut za rehabilitaciju, sa sedištem u Sokobanjskoj 17 u Beogradu. Hotel "Selters", današnji Stacionar II, izgrađen je 1986.god.

Vođeni izrekom „BOLJE SPREČITI NEGO LEČITI“, zaposleni u Selters banji imaju za cilj da svaki pojedinac oseti poboljšanje svog zdravstvenog i psiho-fizičkog stanja nakon boravka u Selters banji. Savremeno opremljen velnes centar, na oko 800 m² površine, sa svojim sadržajima i prijatnim ambijentom, pruža usluge korišćenja bazena, prilagođenom za hidro-kinez terapiju, rekreativno plivanje i opuštanje. Pored bazena, velnes centar poseduje najnovije kade za podvodnu masažu u Selters termo-mineralnoj vodi, gde se sprovodi ciljana masaža, u svrhu opuštanja celog tela i sprovođenja antistres tretmana.

Lekovito blato Selters, koristi se kako u rehabilitaciji određenih stanja i oboljenja tako i u sprovođenju tretmana i paketa predviđenim za opuštanje i relaksaciju. Gostima su na raspolaganju finska sauna, slana soba, tepidarijumi.

Smeštajni kapaciteti Selters banje nalaze su u prijatnom ambijentu

Stacionara II i raspoređeni su u jednokrevetne, dvokrevetne i trokrevetne sobe kao i apartmani, sa pogledom na okolinu. Svaka soba poseduje kupatilo, internet, tv, telefon, klimu. Korisnicima je na raspolaganju lift, kongresna sala kapaciteta 156 mesta i banket sala sa oko 50 mesta, kafe bar, restoran, frizer. Osobama sa invaliditetom je svuda omogućen prilaz i neometano funkcionisanje tokom boravka u Selters banji.

Uz ljubazno osoblje lekara, fizioterapeutskih tehničara, medicinskih sestara i tehničara, nemedicinskog osoblja svaki boravak u banji Selters čini se jedinstvenim i prijatnim.

SAJAM STVARALAŠTVA SEOSKIH ŽENA U VOJVODINI

Sajam stvaralaštva seoskih žena u Vojvodini je promotivna aktivnost Pokrajinskog zavoda za ravnopravnost polova koja se održava povodom Međunarodnog dana seoskih žena i ove godine se održava u Somboru

Ova manifestacija je specifična po tome što uključuje sve lokalne zajednice i donosioce odluka, zato što učesnice svake godine posećuju drugi grad ili opštinu u AP Vojvodini i

predstavljaju svoje aktivnosti, proizvode i usluge drugim sredinama. Značajna je jer se održava u kontinuitetu, a to znači stalnu komunikaciju pokrajinskih institucija sa udruženjima žena, praćenje i podsticanje njihovog rada, planiranje i iniciranje novih koraka. Takođe, svake godine učesnice u manifestaciji imaju priliku da sagledaju i uporede sopstvene kapacitete sa svim drugim učesnicama koje nastupaju i steknu nova iskustva. Svake godine na Sajmu učestvuje blizu 200 ženskih seoskih udruženja iz skoro svih opština i gradova Vojvodine. Iako je centralni događaj manifestacije izložba ručnih radova i drugih proizvoda žena

sa sela, Sajam prate i određeni tematski programi koji ukazuju na njihov položaj, ali i afirmišu potencijale ove društvene grupe: razvoj ženskog zadrugarstva, doprinosi udruženja žena sa sela razvoju lokalnih zajednica, položaj žena u poljoprivredi, učešće u projektima prekogranične saradnje, kulturno i umetničko stvaralaštvo žena iz nacionalnih manjina, promocija primera dobre prakse, učešće žena u novim tehnologijama, žene u organskoj proizvodnji i druge teme.

Sajam stvaralaštva seoskih žena u Vojvodini predstavlja uvek otvoreni apel svim relevantnim i nadležnim akterima u društvu da podrže, svako u domenu svojih nadležnosti i mogućnosti, ovu društvenu grupu žena. Istovremeno je i poziv seoskim ženama da pokažu svoje nove uloge kao moguće liderke i preduzetnice.

Domaćini i organizatori XIII Sajma stvaralaštva seoskih žena u Vojvodini su turistička organizacija grada Sombora i Grad Sombor a Zavod za ravnopravnost polova je pokrovitelj manifestacije.

NAJBOLJE SRPSKE RAKIJE U SRCU ŠUMADIJE

III Šumadijski festival rakije biće održan u subotu, 26. novembra 2022. godine, u Kragujevcu na novoj atraktivnoj lokaciji - Exclusive event center

Organizatori su Asocijacija proizvođača rakije „Šumadijska rakija“ i Gradska turistička organizacija „Kragujevac“. Jedan od glavnih ciljeva manifestacije je podizanje nivoa rakijske kulture i bolja pozicioniranost destilerija kroz promociju, distribuciju i prodaju proizvoda. Osim toga, ovo je i jedna od aktivnosti koje doprinose razvoju i promociji jedinstvenog turističkog proizvoda «šumadijska rakijska tura», koji organizatori razvijaju i plasiraju na turističko tržište.

Prvi festival, organizovan u decembru 2019. godine, izazvao je veliko interesovanje kako izlagača (bilo ih je preko 30) tako i posetilaca. Već tada je otvoren put za stvaranje ozbiljnog festivala

koji okuplja proizvođače rakija, hrane, opreme i sredstava za proizvodnju kao i pratećeg stručnog programa kojim se podiže nivo usluga u oblasti ugostiteljstva i gastro (rakijskog) turizma.

Na festivalu će i ove godine biti uručene nagrade za najbolje plasirane rakije na Četvrtom ocenjivanju kvaliteta voćnih rakija, koje će u organizaciji Asocijacije i uz podršku Centra za strna žita i razvoj sela i grada Kragujevca biti organizovano 18. novembra ove godine. U toku je prijavljivanje za ocenjivanje koje je jedinstveno u Srbiji po tome što se uzorci uzimaju iz maloprodajnih objekata.

Manifestacija će biti otvorena za posetece od 13 do 22 časa. Cena ulaznice je 500 dinara, a ove godine će degustacione čašice moći da se iznajme uz kauciju. Svaki posetilac će, uz

kupljenu ulaznicu, biti u prilici da oceni najbolje rakije Festivala, a najsrećnije među njima očekuju i vredne nagrade. Pored nagrada posetoci će imati prilike da uživaju u prikladnom muzičkom programu, a edukativnu dimenziju Festivala će upotpuniti i stručni sadržaji.

Dodata i uverite se da tradicija, znanje i ljubav mogu da stanu u jednu čašicu.

Tekst: Emina Dramlić

Fotografije: Nebojša Radosavljević Raus

SRBIJOM – KNJIGA KOJU MORATE IMATI

Naš poznati fotoreporter, putopisac, veliki putnik i čovek koji je Srbiju obišao uzduž i popreko i to u više navrata Dragan Bosnić objavio je novu knjigu jednostavnog naziva „Srbijom“

Kao što sam autor kaže: „Namera ove knjige je da uputi šta, kad i kako vredi videti u Srbiji, jer za obilazak Srbije ipak vredi napraviti kalendarski plan“. U knjizi se navodi više od hiljadu mesta, pojmove i lokaliteta u Srbiji koji su zahvaljujući svojim lepotama i zanimljivostima vredni pažnje i obilazaka. Na 399 strana knjige Dragan Bosnić sublimira svoja iskustva sa putovanja po Srbiji i upućuje čitaoca u običaje i navike naših ljudi. Upoznaje nas sa

legendama, prirodnim bogastvom i lepotama naše Srbije, prosto nas izazivajući da sve to što je on posetio, obišao i fotografisao vidimo i mi sami svojim očima. Fotografije u ovoj knjizi su posebna priča. Ima ih pregršt i stavrno je nemogući poduhvat izabrati ne jednu nego deset najboljih. Ako mislite da poznajete Srbiju, pročitajte knjigu i uverite se koliko grešite. Ovo nije knjiga koja se čuva na polici, već ćete joj se iznova i iznova vraćati tražeći u njoj inspiraciju kada i gde da putujete po Srbiji. I ne samo to. Čim vidite sadržaj znaćete da je ova knjiga idealan poklon koji nikoga neće razočarati i ostaviti ravnodušnim. Knjigu možete direktno poručiti kod izdavčke kuće Prometej.

ДРАГАН БОСНИЋ

СРБИЈОМ

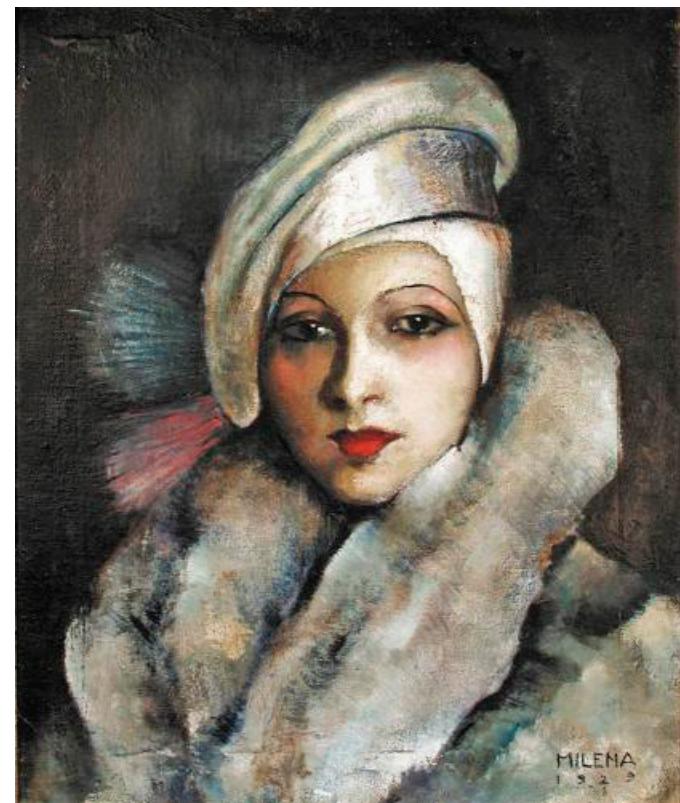
Galerija Milene Pavlović Barilli

Galerija Milene Pavlović Barili se nalazi u samom centru grada Požarevca, pored Narodnog muzeja. Ulaz u samu Galeriju se nalazi u sredini dvorišta porodične kuće Pavlovića, Milenine bake i deke, kuće u kojoj je i sama rođena 1909. godine. Galerija sa njenim delima je otvorena 1962. godine preuređenjem te iste porodične kuće. Dvorište danas predstavlja jednu od najlepših zelenih oaza centra grada i ostavlja utisak nestvarnog mira i tištine u odnosu na samo 20 metara udaljenu gradsku vrevu i saobraćaj. Pri samom ulasku u porodičnu kuću se nalazi memorijalna soba Galerije. U njoj su izloženi delovi porodičnog stilskog nameštaja sa počeka 20 veka iz perioda kada je Milena tu rođena i perioda njenog detinjstva. Tu je i Milenina lična biblioteka, njenom rukom oslikana kutija za drva, kao i portreti njenog oca i majke koje je ona uradila.

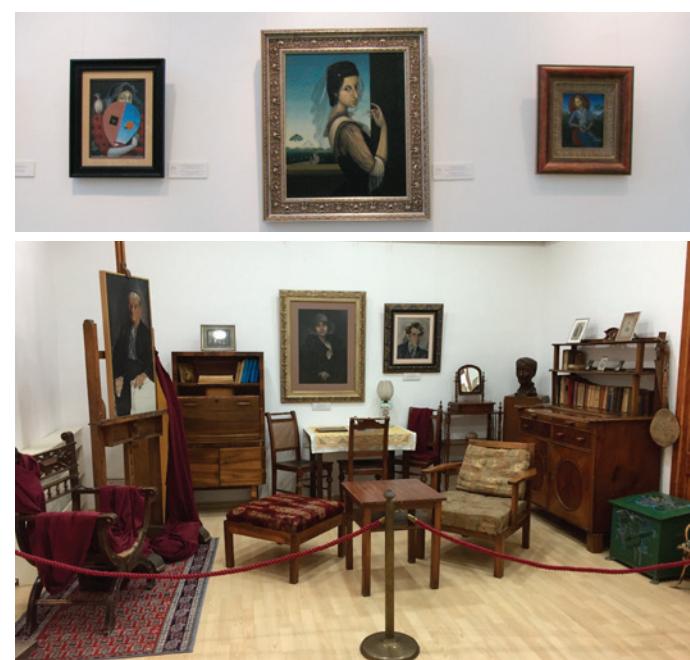
U izložbenom prostoru posetnici mogu da uživaju u hronološkom preseku njenog stvaralaštva od 1926. do 1945. godine. Tu se nalaze i ostaci njenih ruku u bronzanom odlivu, njeni lični predmeti, nakit, slikarski pribor i njene fotografije.

Milena Pavlović Barilli je jedna od najuspešnijih i najpoznatijih predstavnica evropske umetničke avangarde četvrte decenije 20-og veka. Ona je jedna od najvećih i najpoznatijih srpskih slikarki ikada i najveći brend grada Požarevca.

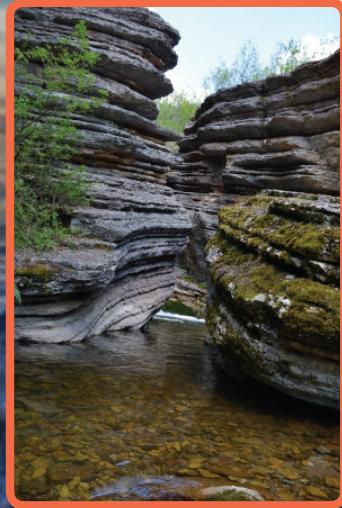
Njena rodna kuća, izložbeni galerijski prostor unutar iste je nezaobilazna turistička i kulturna destinacija grada Požarevca, a za one posetioce koji vole da ponesu deo uspomene na Milenu, Galerija poseduje i širok assortiman unikatnih suvenira. Galerijom upravlja Fondacija Milenin dom koja je osnovana i u znak zahvalnosti i sećanja na Milenu Pavlović Barili, uz poštovanje volje i želje njene majke Danice Pavlović Barili da imovinu, koju je nasledila od svojih roditelja i umetnički fond svoje preminule kćeri, daruje srpskom narodu i da se ova zaostavština sačuva kao celina.

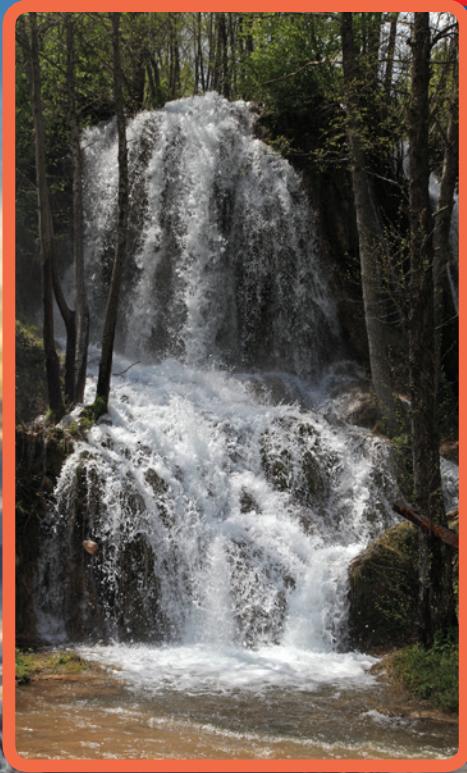

Fondacija je osnovana sa ciljem da prikuplja, obradjuje, čuva, publikuje i prikazuje javnosti umetničko stvaralaštvo Milene Pavlović Barilli.

SRBIJA TE ČEKA

Turistički portal TURIZAM SRBIJE sprovodi promotivnu kampanju SRBIJA TE ČEKA na svom sajtu turizamsrbije.info i na društvenim mrežama Facebook (<https://www.facebook.com/turizamsrbije.info>) i Instagram (<https://www.instagram.com/turizamsrbijeinfo/?hl=sl>) u želji da što veći broj ljudi provedu svoj odmor, ili bar deo odmora u Srbiji.

Pozivamo sve naše čitaoce, pratioce na društvenim mrežama, turističke organizacije, izdavaoce smeštaja da se priključe našoj kampanji i da zajedno učinimo sve da Srbija bude primamljiva turistička destinacija.

Šaljite nam vaše fotografije, video spotove, tekstove!

Kampanja se sprovodi uz podršku Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija.

www.turizamsrbije.info

e-mail: turizamsrbije.info@gmail.com

<https://www.facebook.com/turizamsrbije.info>

<https://www.instagram.com/turizamsrbijeinfo/>